

Nytida PB AB
org.nr. 5568642234
asa.enstrom@nytida.se

2022-12-16

Dnr 2022:578

Beslut

efter kvalitetsgranskning av huvudmannens
och rektorns arbete för att fler elever ska få
undervisning av behöriga lärare i Nytida PB AB
med särskilt fokus på Pusselbitens skola Dalby
belägen i Lunds kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning av hur Nytida PB AB och Pusselbitens skolas rektor arbetar för att fler elever ska få undervisning av behöriga lärare. Som behörig lärare räknas den lärare som är legitimerad och undervisar i de ämnen, årskurser och skolformer som hen är behörig i. Det som granskas och bedöms är det arbete huvudmannen och rektorn bedriver. Resultatet av arbetet omfattas inte av granskningen.

Granskningen omfattar både huvudmannens övergripande arbete och rektorns arbete vid den utvalda skolenheten. I de fall huvudmannen ansvarar för mer än en skolenhet har en av dessa valts ut i syfte att dels fördjupa bilden av huvudmannens arbete, dels granska rektorns arbete i frågan.

Skolenheterna som ingår i granskningen har valts ut utifrån att de enligt Skolverkets officiella statistik under den senaste femårsperioden har haft en lägre andel legitimerade lärare som undervisar i minst ett ämne som de är behöriga i än motsvarande andel för riket som helhet.

Läsanvisning

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen tagit fram för granskningen av området, vilka beskrivs i bilaga 2. I den bilagan finns också en beskrivning av hur granskningen har genomförts. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 3. För varje delområde bedöms om huvudmannens och rektorns arbete uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om arbetet bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och beskriver inom vilka områden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen. Om arbetet bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls av Nytida PB AB i följande utsträckning:

Rekrytera och behålla behöriga lärare

Huvudmannen och rektorn bedriver i flera delar ett brett och uthålligt arbete för att rekrytera och behålla behöriga lärare, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Arbetet med att kartlägga lärares behov av och intresse för behörighetsgrundande utbildning behöver bli mer systematiskt.

Öka behörigheten bland befintliga lärare

Huvudmannen och rektorn bedriver flera delar ett aktivt och strategiskt arbete för att öka behörigheten bland befintliga lärare genom behörighetsgrundande utbildning, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Arbetet med att informera om möjligheter och stödja lärare att delta i behörighetsgrundande utbildning behöver utvecklas.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 16 juni 2023 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena och resultat av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 4) användas.

Redogörelsen skickas via e-post till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2022:578) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive bedömningsområde.

Rekrytera och behålla behöriga lärare

Det här området handlar om hur huvudmannen och rektorn arbetar med att rekrytera och behålla behöriga lärare inom organisationen. I detta arbete ingår att kartlägga och analysera nuvarande och framtida behov av behöriga lärare. Det handlar också om bredd och uthållighet i rekryteringsarbetet och om att ompröva och förnya strategier. Även rektorns och huvudmannens arbete med att behålla de behöriga lärare som finns i organisationen ingår här.

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen och rektorn bedriver i flera delar ett brett och uthålligt arbete för att rekrytera och behålla behöriga lärare, men utvecklingsområden finns.

Skolinspektionens granskning visar att huvudmannen och rektorn bedriver ett systematiskt arbete med att kartlägga och analysera rekryteringsbehov. Kartläggningen omfattar dock inte möjligheter att öka andelen behöriga lärare genom behörighetsgrundande utbildning. Vidare visar granskningen att huvudmannen och rektorn bedriver ett aktivt och kontinuerligt rekryteringsarbete utifrån de behov som identifierats i kartläggningen samt gör vissa insatser som bidrar till att behålla behöriga lärare.

Kartläggning och analys av behov av behöriga lärare

Huvudmannen och rektorn bedriver ett systematiskt arbete med att kartlägga och analysera rekryteringsbehov, men kartläggningen omfattar inte möjligheter till behörighetsgrundande utbildning hos befintliga lärare. Granskningen visar att huvudmannen har tillgång till dokumentation där lärarnas behörighet finns kartlagda samt att huvudmannen muntligen får information om lärarnas behörighet genom regelbundna månadsavstämningar med rektorn. Vidare framgår av intervju med rektorn och biträdande rektorn att de kartlägger skolenhetens samlade rekryteringsbehov av tjänster genom de observationer som görs vid klassrumsbesök och genom uppgifter som framkommer vid medarbetarsamtal, lärarmöten och diskussioner med andra personalkategorier på skolan som elevassistenter, logopeder, arbetsterapeuter eller specialpedagoger. Av den skriftliga dokumentationen som huvudmannen tar del av, framgår vilka lärare och elevassistenter som arbetar på skolenheten och om det finns ett rekryteringsbehov av behöriga lärare. Kartläggningen omfattar inte befintlig personals behov av behörighetsgrundande utbildning.

Av intervjuer med samtliga och av inkomna dokument framgår att samtliga lärare som arbetar på skolenheten är legitimerade. Skolenheten är liten och de elever som går på skolenheten har ett omfattande behov av särskilt stöd. Skolchefen uppger att undervisningen organiseras så att eleverna i så stor utsträckning som möjligt ska ha samma lärare, vilket är skälet till att lärare undervisar i ämnen eller årskurser de inte har behörighet för. I rektorns och biträdande rektorns kartläggning har de identifierat att de har flera behov gällande behörigheter. Utöver att skolenheten saknar behöriga lärare i hem- och konsumentkunskap och teknik för årskurs 1-3 uppger rektorn och biträdande rektorn att de saknar lärare som behärskar den tidiga läsinläringen. På skolenheten är två av fyra lärare behöriga för högstadiet och gymnasiet men inte för de yngre årskurserna. Av intervjuer med lärare och skolläda framkommer att rektorn och biträdande rektorn inte kartlägger lärarnas behov av behörighetsgrundande utbildning. Av intervjuer med skolchefen, rektorn och biträdande rektorn framgår att vare sig rektorn eller huvudmannen gör någon gemensam analys av skolenhetens behov av

behörighetsgrundande utbildning. Huvudmannen efterfrågar inte heller någon information om eventuella behov av behörighetsgrundande utbildning.

Rekryteringsarbete

Huvudmannen och rektorn bedriver ett aktivt och kontinuerligt rekryteringsarbete utifrån de behov som identifierats i kartläggningen. Av samtliga intervjuer framgår att det är en stor utmaning att hitta och rekrytera behöriga lärare. Rektorn och skolchefen ger emellertid flera exempel på hur de arbetar för att möta utmaningarna som finns i rekryteringsarbetet. På huvudmannanivå sker ett aktivt arbete för att göra organisationen till en attraktiv arbetsplats för lärare. Detta sker exempelvis genom organisatoriska förändringar som att det är en tydligare uppdelning mellan grundsärskolans verksamhet och grundskolans verksamhet. Skolenheten går även mot en lägre personaltäthet men en högre lärartäthet. Även olika stödfunktioner är en prioriterad fråga för att attrahera lärare. Något som tar sig uttryck i att skolenheten har stor tillgång till skolledare och specialkompetens som exempelvis logopeder, specialpedagoger, och arbetsterapeuter. Huvudmannen möjliggör även samverkan mellan lärarna på skolenheten med lärare från andra skolenheter som gör att lärarna får fler kollegor och möjlighet till kollegialt utbyte. Vidare framgår av intervjuer med skolchefen, rektorn och biträdande rektorn att skolenheten får stöd av personalavdelningen i rekryteringsarbetet utifrån skolenhetens behov. Som exempel på sådant stöd nämner rektorn och biträdande rektorn att de får hjälp att utforma annonser och huvudmannen berättar att personalavdelningen kan hjälpa till att rikta annonser till potentiella sökande.

När det gäller rekryteringsarbetet vid Pusselbitens skola så följer det de principer som beskrivs för arbetet på huvudmannanivån. Av intervjun med rektorn framgår att rektorn får stöd av huvudmannen vid behov. Rektorn och biträdande rektorn uppger att de i första hand söker efter legitimerade lärare när de lägger ut annonser. I det rekryteringssystem som huvudmannen och skolenheten använder blir sökande inte aktuell i det första urvalet om man saknar legitimation. I andra hand letar skolenheten efter lärare som har en utbildningsnivå eller erfarenhet som passar skolenhetens elevgrupp. Skolenheten har utvecklat annonseringen för varje annons så att det ska vara tydligare vad skolenheten står för och förväntar sig av lärare som arbetar på skolenheten. Bland annat har skolledningen beskrivit elevgruppen tydligare och även varit tydlig med tjänstens utformning och innehåll. De senaste åren har de även tryckt mer på undervisningen och tonat ner behovet av erfarenhet av arbete med elever med autism för att få fler legitimerade lärare att söka sig till skolenheten. Rektorn uppger att de är noga med att berätta för sökande att lärare kan få kunskapen om autism eller likande via skolenheten efter att man blivit anställd. Vidare ger rektorn och de intervjuade lärarna en samstämmig bild av att rektorn engagerar lärarna i rekryteringsarbetet. Det sker bland annat genom att rektorn gör lärarna delaktiga genom att efterfråga idéer och

tankar om sammansättning av tjänster och genom att lärare ibland deltar vid intervjuer av nya medarbetare.

Arbete för att behålla behöriga lärare

Huvudmannen gör vissa insatser som bidrar till att behålla behöriga lärare. Av intervju med skolchefen framgår att det genomförs verksamhetsnära insatser för att minska omsättningen av lärare vid skolenheten. Exempel på insatser som görs för att behålla behöriga lärare är att huvudmannen har satsat på att öka lärartätheten, att ge lärarna tillgång till flera olika stödfunktioner och att skapa möjligheter för lärarna att träffa lärare från andra skolenheter för kollegialt utbyte och lärande. Insatserna bidrar till att lärarna inte försvinner i mängden, vilket enligt skolchefen har stor betydelse när det gäller att behålla behöriga lärare. Även rektorerna ingår i nätverk med andra rektorer för att de ska ges möjlighet att stödja varandra i sina uppdrag.

På Pusselbitens skola genomför rektorn en del insatser för att behålla de behöriga lärare som finns. Enligt rektorn, biträdande rektorn och de intervjuade lärarna sker det bland annat inom ramen för arbetsmiljöarbetet. Av intervjuer med rektorn, biträdande rektorn och lärare framgår att biträdande rektorn vid medarbetarsamtal efterfrågar information om lärarnas trivsel och förslag till förbättringar. Utöver arbetsmiljöarbetet arbetar skolledningen också med att skapa delaktighet och att vara närvarande ledare. Som exempel berättar rektorn och biträdande rektorn att de inför verksamhetsdagar och liknande pratar med lärarna om vad lärarna behöver och vill utveckla. Att lärarna är delaktiga i skolans organisation framgår också i intervju med lärarna. Rektorn och biträdande rektorn uppger att de arbetar för att vara tillgängliga och synliga för att kunna ge lärarna handledning och stöd. Biträdande rektorn genomför ofta klassrumsbesök och kan i samband med dessa besök ge handledning och tips till lärarna. Om en lärare slutar är skolledningen noggrann med att hålla avslutande samtal för att med hjälp av återkopplingen kunna behålla lärare och utveckla skolenheten.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att följande utvecklingsarbete behöver inledas:

- Arbetet med att kartlägga lärares behov av och intresse för behörighetsgrundande utbildning behöver bli mer systematiskt.

Ett uthålligt och långsiktigt arbete för att öka andelen behöriga lärare består av flera delar, där ett strategiskt arbete för att kartlägga lärares möjligheter till att gå behörighetsgrundande utbildning är en del. För att ett sådant arbete ska bli ändamålsenligt behöver det utgå från att rektorn och huvudmannen har kunskap om hur situationen ser ut på skolenheten.

Granskningen visar att rektorn och huvudmannen har kunskap om vilka lärare som är legitimerade, men att de inte gör någon systematisk kartläggning av befintlig personals behov av behörighetsgrundande utbildning trots att flera av lärarna undervisar i ämnen eller en skolform som de inte är behöriga för.

Skolinspektionen rekommenderar därför Nytida PB AB att ytterligare stärka sitt kartlägningsarbete så att det även innefattar möjligheten att utbilda befintlig personal för att öka andelen behöriga lärare eller för att utöka deras behörighet i de ämnen och årskurser där det finns behov av behöriga lärare.

Öka behörigheten bland befintliga lärare

Det här området handlar om huvudmannens och rektorns arbete med att öka behörigheten bland de lärare som redan finns i organisationen genom behörighetsgrundande utbildning. Det omfattar dels arbetet med att informera om möjligheter, uppmuntra och stödja lärare att delta i behörighetsgrundande utbildning, dels de reella förutsättningar huvudmannen och rektorn ger lärare att delta i sådan utbildning.

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen och rektorn bedriver i flera delar ett aktivt och strategiskt arbete för att öka behörigheten bland befintliga lärare genom behörighetsgrundande utbildning, men utvecklingsområde finns.

Skolinspektionens granskning visar att huvudmannen och rektorn bedriver ett aktivt arbete med att informera, uppmuntra och stödja lärare att delta i utbildning. Dock omfattar inte arbetet behovsanpassade insatser för att redan legitimerade lärare inom organisationen ska kunna utöka sin behörighet genom behörighetsgrundande utbildning. På huvudmannanivå och på skolenhetsnivå arbetar skolchefen och rektorn på flera sätt för att ge lärare som är intresserade av att delta i behörighetsgrundande utbildning förutsättningar att delta.

Information, uppmuntran och stöd

Huvudmannen bedriver ett aktivt arbete med att informera, uppmuntra och stödja lärare att delta i utbildning, dock omfattar inte arbetet behovsanpassade insatser för att öka behörigheten bland befintliga lärare. Enligt skolchefen, rektorn och biträdande rektorn ges lärare information om olika utbildningar i medarbetarsamtal och uppföljande samtal med biträdande rektorn. Informationen fokuserar dock inte på behörighetsgrundande utbildningar. Enligt lärarna uppmuntras de att delta i olika typer av icke behörighetsgrundande utbildningar som exempelvis handlar om bemötande av elever. Av intervjuer med rektorn och biträdande rektorn framgår att det inte finns uttalade förväntningar från

skolchefen att rektorn ska arbeta aktivt med att informera och uppmuntra legitimerade lärare att påbörja en behörighetsgrundande utbildning. Dock uppger såväl skolchefen som rektorn och biträdande rektorn att skolenheten arbetar för att motivera medarbetare som saknar lärarlegitimation att påbörja en behörighetsgrundande utbildning. Skolchefen, rektorn och biträdande rektorn ger som exempel att de för tillfället har tre elevassistenter som är tjänstlediga då de påbörjat en lärarutbildning. Skolchefen uppger också att hen är uppmärksam på information från exempelvis Skolverket eller Specialpedagogiska skolmyndigheten om olika behörighetsgrundande utbildningar.

På Pusselbitens skola i Dalby planerar och anpassar rektorn utbildningsinsatser utifrån lärarnas individuella förutsättningar men fokuserar inte på behörighetsgrundande utbildningar utan snarare på utbildning kring exempelvis elevernas beteende eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Av intervju med rektorn, biträdande rektorn och lärare framgår att ingen lärare påbörjat en behörighetsgrundande utbildning de senaste två åren. Däremot berättar både lärarna och skolledningen att lärare deltagit i olika typer av icke behörighetsgrundande utbildningar. Av inkommen personalförteckning samt av intervju med lärare framgår att det finns lärare som undervisar i ämnen vilka de saknar behörighet för som undervisat på skolenheten i flera år. Enligt lärarna har varken rektorn eller biträdande rektorn diskuterat eller informerat lärarna om vilka alternativ eller möjligheter som finns för att utöka deras behörighet.

Reella förutsättningar att delta i behörighetsgrundande utbildning

Skolinspektionens granskning visar att både skolchefen och rektorn bedriver ett aktivt arbete för att möjliggöra deltagande i utbildning, oavsett om utbildningen är behörighetsgrundande eller inte. De intervjuade ger en samstämmig bild av att huvudmannen och rektorn bedriver ett samlat arbete för att möjliggöra deltagande i utbildning. Enligt rektorn och biträdande rektorn förekommer det att lärare har deltagit i utbildningar, om exempelvis lågaffektivt bemötande eller om autism, på betald arbetstid. Av samtliga intervjuer framgår att lärare som utbildar sig får stöd beroende på vad varje individ behöver. Det framgår också att skolenheten beviljar och stödjer utbildningar som är kompetensutvecklande. Även om ingen lärare i nuläget går en behörighetsgrundande utbildning ges det under intervjuerna flera exempel på stöd som ges till lärare som utbildar sig. Av intervju med rektorn och biträdande rektorn framgår att lärare skulle erbjudas motsvarande stöd om de påbörjar en behörighetsgrundande utbildning. Exempel på stöd som nämns under intervjuerna är att lärarna får delta i utbildning på betald arbetstid, betald kurslitteratur och betalda resor och boende på studieorten i samband med seminarier och liknande. Om någon lärare har velat utbilda sig uppger rektorn och biträdande rektorn att de aldrig sagt nej. Denna bild stärks av lärarna som ger exempel på olika icke behörighetsgrundande utbildningar som de deltagit i. Enligt lärarna följer rektorn och biträdande upp hur utbildningen går både via

medarbetarsamtal och mer spontana tillfällen. Lärare som deltagit i olika utbildningar uppger att de fått sprida information vidare till sina kollegor om det de lärt sig.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att följande utvecklingsarbete behöver inledas:

- Arbetet med att informera om möjligheter och stödja lärare att delta i behörighetsgrundande utbildning behöver utvecklas.

Ett samlat och strategiskt arbete med att utbilda lärare som finns inom organisationen är ett sätt att öka andelen behöriga lärare. Särskilt betydelsefullt kan detta vara för huvudmän som under lång tid haft svårigheter att rekrytera behöriga lärare. För att arbetet ska bli effektivt och ändamålsenligt behöver det utgå från en kartläggning av behov och möjligheter.

Vid Pusselbitens skola i Dalby finns legitimerade lärare, som har undervisat på skolenheten i flera år. De saknar behörighet i flera ämnen som de undervisar i. Rektorn eller biträdande rektorn har trots det inte informerat om eller närmare diskuterat vilka alternativ och möjligheter till behörighetsgrundande utbildning som finns med aktuella lärare.

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att utveckla arbetet med att informera, uppmuntra och stödja befintliga lärare att genomgå behörighetsgrundande utbildning för att utöka sin behörighet.

På Skolinspektionens vägnar

X Malin Lundquist

Malin Lundquist
Beslutsfattare
Signerat av: Malin Lundquist

X Sara Algulin

Sara Algulin
Föredragande
Signerat av: Sara Algulin

I den slutgiltiga handläggningen av ärendet har även utredare Ola Rydkvist och Sarah Vinterlycka deltagit.

Bilaga 1: Bakgrundsuppgifter

Besöket på Pusselbitens skola i Dalby genomfördes den 8 november. Den 9 november genomfördes en digital intervju med skolchefen. Utredare Sara Algulin och Ola Rydkvist var med vid samtliga intervjuer.

Nytida PB AB ansvarar för en grundskolenhet, Pusselbitens skola i Dalby.

Skolverkets officiella statistik visar att andelen legitimerade lärare i grundskolan som undervisar i minst ett ämne som de är behöriga i (heltidstjänster) har varierat de senaste fem läsåren i Nytida PB AB. Andelen har varierat mellan 25,5 procent och 43,7 procent. Under samma period har motsvarande andel för riket som helhet varierat mellan 70,1 procent och 71,4 procent i. Läsåret 2021/2022 var andelen lärare som undervisar i minst ett ämne som de är behöriga i 29,5 procent i Nytida PB AB och motsvarande andel för riket som helhet 71,0 procent. Läsåret 2021/2022 hade huvudmannen endast en grundskolenhet, Pusselbitens skola i Dalby.

För Pusselbitens skola i Dalby visar Skolverkets officiella statistik att andelen lärare som är legitimerade och undervisar i minst ett ämne som de är behöriga i, varierar de senaste fem åren mellan 6,7 procent och 29,5 procent. Läsåret 2021/2022 var andelen 29,5 procent.

Av den dokumentation som Skolinspektionen har tagit del av i samband med granskningen framgår att på Pusselbitens skola är det fyra av fyra lärare som är legitimerade lärare. Tre av dessa lärare undervisar i ämnen eller en skolform som de inte är behöriga i.

På skolenheten är det ingen lärare som i nuläget går en behörighetsgrundande utbildning.

Bilaga 2: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information verksamheten som sedan bedöms i relation till fastställda kvalitetskriterier för att identifiera såväl styrkor som svagheter i det arbete som bedrivs. Bedömningarna i detta beslut grundar sig på:

- En gruppintervju med lärare vid den utvalda skolenheten
- En intervju med rektorn och biträdande rektorn för den utvalda skolenheten
- En intervju med skolchefen som är representant för huvudmannen
- Insända dokument från huvudmannen och rektorn
- Den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolenheten och huvudmannen

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll samt getts möjlighet att inkomma med synpunkter.

Bedömningsområden

Bedömningarna görs i relation till kvalitetskriterier som Skolinspektionen tagit fram inom ramen för granskningen.

Inom respektive område granskas huvudmannens och rektorns arbete inom följande delar:

Frågeställning 1: I vilken utsträckning gör huvudmannen och rektorn breda och uthålliga ansträngningar för att rekrytera och behålla behöriga lärare?

- Kartlägga och analysera behov av behöriga lärare.
- Brett och uthålligt arbete med att rekrytera behöriga lärare.
- Aktivt arbete för att behålla de behöriga lärare som arbetar på skolan och inom huvudmannens övriga grundskolor.

Frågeställning 2: I vilken utsträckning bedriver huvudmannen och rektorn ett aktivt och strategiskt arbete för att öka behörigheten bland befintliga lärare genom behörighetsgrundande utbildning?

- Uppmuntra och stödja undervisande lärare att delta i behörighetsgrundande utbildning.
- Skapa reella förutsättningar för undervisande lärare att delta i behörighetsgrundande utbildning.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:

<https://www.skolinspektionen.se/aktuellt/granskningar-pa-gang/huvudmans-och-rektors-arbete-for-att-fler-elever-ska-fa-undervisning-av-behoriga-larare/>

Bilaga 3: Författningsstöd

Bedömningsområde 1 och 2

2 kap. 8, 9, 10, 13, 18 och 34 §§ samt 4 kap. 3 och 4 §§ skollagen (2010:800)

Förordning (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, 2.8 Rektorns ansvar.